

Πλάτωνος *Χαρμίδης* (159b-165b)

[159b] καὶ ὅς τὸ μὲν πρῶτον ὄκνει τε καὶ οὐ πάνυ ἤθελεν ἀποκρίνασθαι· ἔπειτα μέντοι εἶπεν ὅτι οἱ δοκοῖ σωφροσύνη εἶναι τὸ κοσμίως πάντα πράττειν καὶ ἡσυχῇ, ἔν τε ταῖς ὁδοῖς βαδίζειν καὶ διαλέγεσθαι, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὡσαύτως ποιεῖν. καὶ μοι δοκεῖ, ἔφη, συλλήβδην ἡσυχιότης τις εἶναι ὁ ἐρωτᾶς.

ἄρ' οὖν, ἦν δ' ἐγώ, εὖ λέγεις; φασί γέ τοι, ὦ Χαρμίδη, τοὺς ἡσυχίους σώφρονας εἶναι· ἴδωμεν δὴ εἴ τι λέγουσιν. [159c] εἰπέ γάρ μοι, οὐ τῶν καλῶν μέντοι ἡ σωφροσύνη ἐστίν;

πάνυ γε, ἔφη.

πότερον οὖν κάλλιστον ἐν γραμματιστοῦ τὰ ὅμοια γράμματα γράφειν ταχὺ ἢ ἡσυχῇ;

ταχύ.

τί δ' ἀναγιγνώσκειν; ταχέως ἢ βραδέως;

ταχέως.

καὶ μὲν δὴ καὶ τὸ κιθαρίζειν ταχέως καὶ τὸ παλαίειν ὀξέως πολὺ κάλλιον τοῦ ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως;

ναί.

τί δὲ πυκτεύειν τε καὶ παγκρατιάζειν; οὐχ ὡσαύτως;

πάνυ γε.

θεῖν δὲ καὶ ἄλλεσθαι καὶ τὰ τοῦ σώματος ἅπαντα ἔργα, [159d] οὐ τὰ μὲν ὀξέως καὶ ταχὺ γιγνόμενα τὰ τοῦ καλοῦ ἐστίν, τὰ δὲ [βραδέα] μόγις τε καὶ ἡσυχῇ τὰ τοῦ αἰσχροῦ;

φαίνεται.

φαίνεται ἄρα ἡμῖν, ἔφην ἐγώ, κατὰ γε τὸ σῶμα οὐ τὸ ἡσύχιον, ἀλλὰ τὸ τάχιστον καὶ ὀξύτατον κάλλιστον ὄν. ἦ γάρ;

πάνυ γε.

ἢ δέ γε σωφροσύνη καλὸν τι ἦν;

ναί.

οὐ τοίνυν κατὰ γε τὸ σῶμα ἡ ἡσυχιότης ἂν ἀλλ' ἡ ταχυτῆς σωφρονέστερον εἴη, ἐπειδὴ καλὸν ἡ σωφροσύνη.

ἔοικεν, ἔφη.

[159e] τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, εὐμαθία κάλλιον ἢ δυσμαθία;

εὐμαθία.

ἔστιν δέ γ', ἔφην, ἡ μὲν εὐμαθία ταχέως μανθάνειν, ἡ δὲ δυσμαθία ἡσυχῇ καὶ βραδέως;

ναί.

διδάσκειν δὲ ἄλλον οὐ ταχέως [καὶ] κάλλιον καὶ σφόδρα μᾶλλον ἢ ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως;

ναί.

τί δέ; ἀναμνησθεσθαι καὶ μεμνησθαι ἡσυχῇ τε καὶ βραδέως κάλλιον ἢ σφόδρα καὶ ταχέως;

σφόδρ', ἔφη, καὶ ταχέως.

[160a] ἢ δ' ἀγχινοια οὐχὶ ὀξύτης τίς ἐστὶν τῆς ψυχῆς ἀλλ' οὐχὶ ἡσυχία;

ἀληθῆ.

οὐκοῦν καὶ τὸ συνιέναι τὰ λεγόμενα, καὶ ἐν γραμματιστοῦ καὶ κιθαριστοῦ καὶ ἄλλοθι πανταχοῦ, οὐχ ὡς ἡσυχαιάτα ἀλλ' ὡς τάχιστα ἐστὶ κάλλιστα;

ναί.

ἀλλὰ μὴν ἐν γε ταῖς ζητήσεσιν τῆς ψυχῆς καὶ τῷ βουλευέσθαι οὐχ ὁ ἡσυχιώτατος, ὡς ἐγὼ οἶμαι, καὶ μόγις βουλευόμενός τε καὶ ἀνευρίσκων ἐπαίνου δοκεῖ ἄξιος εἶναι, [160b] ἀλλ' ὁ ῥᾶστά τε καὶ τάχιστα τοῦτο δρῶν.

ἔστιν ταῦτα, ἔφη.

οὐκοῦν πάντα, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, ἡμῖν καὶ τὰ περὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὰ περὶ τὸ σῶμα, τὰ τοῦ τάχους τε καὶ τῆς ὀξύτητος καλλίω φαίνεται ἢ τὰ τῆς βραδυτητός τε καὶ ἡσυχιότητος;

κινδυνεύει, ἔφη.

οὐκ ἄρα ἡσυχιότης τις ἢ σωφροσύνη ἂν εἴη, οὐδ' ἡσύχιος ὁ σώφρων βίος, ἔκ γε τούτου τοῦ λόγου, ἐπειδὴ καλὸν αὐτὸν δεῖ εἶναι σώφρονα ὄντα. δυοῖν γὰρ δὴ τὰ ἕτερα· ἢ οὐδαμοῦ [160c] ἡμῖν ἢ πάνυ που ὀλιγαχοῦ αἱ ἡσύχιοι πράξεις ἐν τῷ βίῳ καλλίους ἐφάνησαν ἢ αἱ ταχειᾶί τε καὶ ἰσχυραί. εἰ δ' οὖν, ὦ φίλε, ὅτι μάλιστα μηδὲν ἐλάττους αἱ ἡσύχιοι τῶν σφοδρῶν τε καὶ ταχειῶν πράξεων τυγχάνουσιν καλλίους οὔσαι, οὐδὲ ταύτη σωφροσύνη ἂν εἴη μᾶλλον τι τὸ ἡσυχῇ πράττειν ἢ τὸ σφόδρα τε καὶ ταχέως, οὔτε ἐν βαδισμῷ οὔτε ἐν λέξει οὔτε ἄλλοθι οὐδαμοῦ, οὐδὲ ὁ ἡσύχιος βίος [κόσμιος] τοῦ μὴ ἡσυχίου [160d] σωφρονέστερος ἂν εἴη, ἐπειδὴ ἐν τῷ λόγῳ τῶν καλῶν τι ἡμῖν ἢ σωφροσύνη ὑπετέθη, καλὰ δὲ οὐχ ἦττον ταχέα τῶν ἡσυχίων πέφανται.

ὀρθῶς μοι δοκεῖς, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰρηκέναι.

πάλιν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Χαρμίδη, μᾶλλον προσέχων τὸν νοῦν καὶ εἰς σεαυτὸν ἐμβλέψας, ἐννοήσας ὅποιόν τινά σε ποιεῖ ἢ σωφροσύνη παροῦσα καὶ ποία τις οὔσα τοιοῦτον ἀπεργάζοιτο ἂν, πάντα ταῦτα συλλογισάμενος εἰπέ εὖ καὶ [160e] ἀνδρείως τί σοι φαίνεται εἶναι;

καὶ ὅς ἐπισχῶν καὶ πάνυ ἀνδρικῶς πρὸς ἑαυτὸν διασκεψάμενος, δοκεῖ τοίνυν μοι, ἔφη, αἰσχύνεσθαι ποιεῖν ἢ σωφροσύνη καὶ αἰσχυντηλὸν τὸν ἄνθρωπον, καὶ εἶναι ὅπερ αἰδῶς ἢ σωφροσύνη.

*****

ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τοῦτο μὲν ὀρθῶς λέγεσθαι: τόδε δὲ σκέψαι τί σοι δοκεῖ εἶναι περὶ σωφροσύνης. ἄρτι γὰρ ἀνεμνήσθην--ὃ ἤδη του ἤκουσα λέγοντος-- ὅτι σωφροσύνη ἂν εἴη τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν. σκόπει οὖν τοῦτο εἰ ὀρθῶς σοι δοκεῖ λέγειν ὁ λέγων.

καὶ ἐγώ, ὦ μιαιρέ, ἔφην, Κριτίου τοῦδε ἀκήκοας αὐτὸ ἢ [161c] ἄλλου του τῶν σοφῶν.

ἔοικεν, ἔφη ὁ Κριτίας, ἄλλου· οὐ γὰρ δὴ ἐμοῦ γε.

ἀλλὰ τί διαφέρει, ἢ δ' ὅς, ὁ Χαρμίδης, ὦ Σώκρατες, ὅτου ἤκουσα;

οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ· πάντως γὰρ οὐ τοῦτο σκεπτέον, ὅστις αὐτὸ εἶπεν, ἀλλὰ πότερον ἀληθὲς λέγεται ἢ οὐ.

νῦν ὀρθῶς λέγεις, ἢ δ' ὅς.

νῆ Δία, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλ' εἰ καὶ εὐρήσομεν αὐτὸ ὅπη γε ἔχει, θαυμάζοιμ' ἂν· αἰνίγματι γὰρ τινι ἔοικεν.

ὅτι δὴ τί γε; ἔφη.

[161d] ὅτι οὐ δήπου, ἦν δ' ἐγώ, ἢ τὰ ῥήματα ἐφθέγγατο ταύτη καὶ ἐνόει, λέγων σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν. ἢ σὺ οὐδὲν ἡγῆ πράττειν τὸν γραμματιστὴν ὅταν γράφῃ ἢ ἀναγιγνώσκῃ;

ἔγωγε, ἡγοῦμαι μὲν οὖν, ἔφη.

δοκεῖ οὖν σοι τὸ αὐτοῦ ὄνομα μόνον γράφειν ὁ γραμματιστὴς καὶ ἀναγιγνώσκειν ἢ ὑμᾶς τοὺς παῖδας διδάσκειν, ἢ οὐδὲν ἦττον τὰ τῶν ἐχθρῶν ἐγράφετε ἢ τὰ ὑμέτερα καὶ τὰ τῶν φίλων ὀνόματα;

οὐδὲν ἦττον.

ἢ οὖν ἐπολυπραγμονεῖτε καὶ οὐκ ἐσωφρονεῖτε τοῦτο [161e] δρῶντες;

οὐδαμῶς.

καὶ μὴν οὐ τὰ ὑμέτερά γε αὐτῶν ἐπράττετε, εἴπερ τὸ γράφειν πράττειν τί ἐστίν καὶ τὸ ἀναγιγνώσκειν.

ἀλλὰ μὴν ἔστιν.

καὶ γὰρ τὸ ἰᾶσθαι, ὦ ἐταῖρε, καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ ὑφαίνειν καὶ τὸ ἠτινιοῦν τέχνη ὅτιοῦν τῶν τέχνης ἔργων ἀπεργάζεσθαι πράττειν δήπου τί ἐστίν.

πάνυ γε.

τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ, δοκεῖ ἂν σοι πόλις εὖ οἰκεῖσθαι ὑπὸ τούτου τοῦ νόμου τοῦ κελεύοντος τὸ ἑαυτοῦ ἰμάτιον ἕκαστον ὑφαίνειν καὶ πλύνειν, καὶ ὑποδήματα σκυτοτομεῖν, καὶ λήκυθον καὶ στλεγγίδα καὶ τᾶλλα πάντα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, [162a] τῶν μὲν ἀλλοτριῶν μὴ ἄπτεσθαι, τὰ δὲ ἑαυτοῦ ἕκαστον ἐργάζεσθαι τε καὶ πράττειν;

οὐκ ἔμοιγε δοκεῖ, ἢ δ' ὅς.

ἀλλὰ μέντοι, ἔφην ἐγώ, σωφρόνως γε οἰκοῦσα εὖ ἂν οἰκοῖτο.

πῶς δ' οὐκ; ἔφη.

οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, τὸ τὰ τοιαῦτά τε καὶ οὕτω τὰ αὐτοῦ πράττειν σωφροσύνη ἂν εἴη.

οὐ φαίνεται.

ἠνίττετο ἄρα, ὡς ἔοικεν, ὅπερ ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον, ὁ λέγων τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν σωφροσύνην εἶναι· οὐ γάρ που οὕτω [162b] γε ἦν εὐήθης. ἢ τινος ἠλιθίου ἤκουσας τουτί λέγοντος, ὃ Χαρμίδη;

ἦκιστά γε, ἔφη, ἐπεὶ τοι καὶ πάνυ ἐδόκει σοφὸς εἶναι.

παντὸς τοίνυν μᾶλλον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, αἴνιγμα αὐτὸ προύβαλεν, ὡς ὄν χαλεπὸν τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν γνῶναι ὅτι ποτε ἔστιν.

ἴσως, ἔφη.

τί οὖν ἂν εἴη ποτὲ τὸ τὰ αὐτοῦ πράττειν; ἔχεις εἰπεῖν;

οὐκ οἶδα μὰ Δία ἔγωγε, ἦ δ' ὅς' ἀλλ' ἴσως οὐδὲν κωλύει μηδὲ τὸν λέγοντα μηδὲν εἰδέναί ὅτι ἐνόει. καὶ ἅμα ταῦτα λέγων ὑπεγέλα τε καὶ εἰς τὸν Κριτίαν ἀπέβλεπεν.

[162c] καὶ ὁ Κριτίας δῆλος μὲν ἦν καὶ πάλαι ἀγωνιῶν καὶ φιλοτίμως πρὸς τε τὸν Χαρμίδην καὶ πρὸς τοὺς παρόντας ἔχων, μόγις δ' ἑαυτὸν ἐν τῷ πρόσθεν κατέχων τότε οὐχ οἷός τε ἐγένετο· δοκεῖ γάρ μοι παντὸς μᾶλλον ἀληθὲς εἶναι, ὃ ἐγὼ ὑπέλαβον, τοῦ Κριτίου ἀκηκοέναι τὸν Χαρμίδην ταύτην τὴν ἀπόκρισιν περὶ τῆς σωφροσύνης. ὁ μὲν οὖν Χαρμίδης βουλόμενος μὴ αὐτὸς ὑπέχειν λόγον ἀλλ' ἐκεῖνον τῆς ἀποκρίσεως, [162d] ὑπεκίνει αὐτὸν ἐκεῖνον, καὶ ἐνεδείκνυτο ὡς ἐξεληλεγμένος εἶη· ὁ δ' οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλὰ μοι ἔδοξεν ὀργισθῆναι αὐτῷ ὥσπερ ποιητῆς ὑποκριτῆ κακῶς διατιθέντι τὰ ἑαυτοῦ ποιήματα. ὥστ' ἐμβλέψας αὐτῷ εἶπεν, οὕτως οἶει, ὃ Χαρμίδη, εἰ σὺ μὴ οἶσθα ὅτι ποτ' ἐνόει ὃς ἔφη σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν, οὐδὲ δὴ ἐκεῖνον εἰδέναί;

ἀλλ', ὃ βέλτιστε, ἔφην ἐγώ, Κριτία, τοῦτον μὲν οὐδὲν [162e] θαυμαστὸν ἀγνοεῖν τηλικούτον ὄντα· σὲ δέ που εἰκὸς εἰδέναί καὶ ἠλικίας ἔνεκα καὶ ἐπιμελείας. εἰ οὖν συγχωρεῖς τοῦτ' εἶναι σωφροσύνην ὅπερ οὐτοσί λέγει καὶ παραδέχη τὸν λόγον, ἔγωγε πολὺ ἂν ἥδιον μετὰ σοῦ σκοποίμην εἶτ' ἀληθὲς εἶτε μὴ τὸ λεχθέν.

ἀλλὰ πάνυ συγχωρῶ, ἔφη, καὶ παραδέχομαι.

καλῶς γε σὺ τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ποιῶν. καί μοι λέγε, ἦ καὶ ἄ νυνδὴ ἠρώτων ἐγὼ συγχωρεῖς, τοὺς δημιουργοὺς πάντας ποιεῖν τι;

ἔγωγε.

[163a] ἦ οὖν δοκοῦσί σοι τὰ ἑαυτῶν μόνον ποιεῖν ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων;

καὶ τὰ τῶν ἄλλων.

σωφρονοῦσιν οὖν οὐ τὰ ἑαυτῶν μόνον ποιοῦντες;

τί γὰρ κωλύει; ἔφη.

οὐδὲν ἐμέ γε, ἦν δ' ἐγώ· ἀλλ' ὄρα μὴ ἐκεῖνον κωλύει, ὃς ὑποθέμενος σωφροσύνην εἶναι τὸ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν ἔπειτα οὐδὲν φησι κωλύειν καὶ τοὺς τὰ τῶν ἄλλων πράττοντας σωφρονεῖν.

ἐγὼ γάρ που, ἦ δ' ὅς, τοῦθ' ὠμολόγηκα, ὡς οἱ τὰ τῶν ἄλλων πράττοντες σωφρονοῦσιν, εἰ τοὺς ποιοῦντας ὠμολόγησα.

[163b] εἰπέ μοι, ἦν δ' ἐγώ, οὐ ταῦτόν καλεῖς τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πράττειν;

οὐ μέντοι, ἔφη· οὐδέ γε τὸ ἐργάζεσθαι καὶ τὸ ποιεῖν. ἔμαθον γὰρ παρ' Ἡσιόδου, ὃς ἔφη ἔργον [δ'] οὐδὲν εἶναι ὄνειδος. οἶει οὖν αὐτόν, εἰ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκάλει καὶ ἐργάζεσθαι καὶ πράττειν, οἷα νυνδὴ σὺ ἔλεγες, οὐδενὶ ἂν ὄνειδος φάναι εἶναι σκυτοτομοῦντι ἢ ταριχοπωλοῦντι ἢ ἐπ' οἰκήματος καθημένῳ; οὐκ οἶεσθαί γε χρῆ, ὃ Σώκρατες, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος οἷμαι ποιήσιν πράξεως καὶ ἐργασίας ἄλλο ἐνόμιζεν, [163c] καὶ ποίημα μὲν γίνεσθαι ὄνειδος ἐνίοτε, ὅταν μὴ μετὰ τοῦ καλοῦ γίγνηται, ἔργον δὲ οὐδέποτε οὐδὲν ὄνειδος· τὰ γὰρ καλῶς τε καὶ ὠφελίμως ποιούμενα ἔργα ἐκάλει, καὶ ἐργασίας τε καὶ πράξεις τὰς τοιαύτας ποιήσεις. φάναι δὲ γε χρῆ καὶ οἰκεῖα μόνα τὰ τοιαῦτα ἡγεῖσθαι αὐτόν, τὰ δὲ βλαβερὰ πάντα ἀλλότρια· ὥστε καὶ Ἡσιόδον χρῆ οἶεσθαι καὶ ἄλλον ὅστις φρόνιμος τὸν τὰ αὐτοῦ πράττοντα τοῦτον σῶφρονα καλεῖν.

[163d] ὦ Κριτία, ἦν δ' ἐγώ, καὶ εὐθὺς ἀρχομένου σου σχεδὸν ἐμάνθανον τὸν λόγον, ὅτι τὰ οἰκεῖά τε καὶ τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ καλοῖς, καὶ τὰς τῶν ἀγαθῶν ποιήσεις πράξεις· καὶ γὰρ Προδίκου μυρία τινὰ ἀκήκοα περὶ ὀνομάτων διαιροῦντος. ἀλλ' ἐγὼ σοι τίθεσθαι μὲν τῶν ὀνομάτων δίδωμι ὅπῃ ἂν βούλη ἕκαστον· δήλου δὲ μόνον ἐφ' ὅτι ἂν φέρῃς τοῦνομα ὅτι ἂν λέγῃς. νῦν οὖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς σαφέστερον ὄρισαι· [163e] ἄρα τὴν τῶν ἀγαθῶν πράξιν ἢ ποιήσιν ἢ ὅπως σὺ βούλει ὀνομάζεις, ταύτην λέγεις σὺ σωφροσύνην εἶναι;

ἔγωγε, ἔφη.

οὐκ ἄρα σωφρονεῖ ὁ τὰ κακὰ πράττων, ἀλλ' ὁ τὰγαθὰ;

σοὶ δέ, ἦ δ' ὅς, ὦ βέλτιστε, οὐχ οὕτω δοκεῖ;

ἔα, ἦν δ' ἐγώ· μὴ γάρ πω τὸ ἐμοὶ δοκοῦν σκοπῶμεν, ἀλλ' ὁ σὺ λέγεις νῦν.

ἀλλὰ μέντοι ἔγωγε, ἔφη, τὸν μὴ ἀγαθὰ ἀλλὰ κακὰ ποιοῦντα οὐ φημι σωφρονεῖν, τὸν δὲ ἀγαθὰ ἀλλὰ μὴ κακὰ σωφρονεῖν· τὴν γὰρ τῶν ἀγαθῶν πράξιν σωφροσύνην εἶναι σαφῶς σοὶ διορίζομαι.

[164a] καὶ οὐδὲν γέ σε ἴσως κωλύει ἀληθῆ λέγειν· τόδε γε μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, θαυμάζω, εἰ σωφρονοῦντας ἀνθρώπους ἡγήσῃ σὺ ἀγνοεῖν ὅτι σωφρονοῦσιν.

ἀλλ' οὐχ ἡγοῦμαι, ἔφη.

οὐκ ὀλίγον πρότερον, ἔφην ἐγώ, ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ ὅτι τοὺς δημιουργοὺς οὐδὲν κωλύει καὶ αὐτὰ τῶν ἄλλων ποιοῦντας σωφρονεῖν;

ἐλέγετο γάρ, ἔφη· ἀλλὰ τί τοῦτο;

οὐδὲν· ἀλλὰ λέγε εἰ δοκεῖ τίς σοὶ ἰατρός, ὑγιᾶ τίνα [164b] ποιῶν, ὠφέλιμα καὶ ἑαυτῷ ποιεῖν καὶ ἐκεῖνῳ ὃν ἰῶτο;

ἔμοιγε.

οὐκοῦν τὰ δέοντα πράττει ὃ γε ταῦτα πράττων;

ναί.

ὁ τὰ δέοντα πράττων οὐ σωφρονεῖ;

σωφρονεῖ μὲν οὖν.

ἢ οὖν καὶ γινώσκειν ἀνάγκη τῷ ἱατρῷ ὅταν τε ὠφελίμως ἰᾶται καὶ ὅταν μή; καὶ ἐκάστῳ τῶν δημιουργῶν ὅταν τε μέλλῃ ὀνήσεσθαι ἀπὸ τοῦ ἔργου οὗ ἂν πράττη καὶ ὅταν μή;

ἴσως οὐ.

ἐνίστε ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὠφελίμως πράξας ἢ βλαβερῶς ὁ [164c] ἱατρὸς οὐ γινώσκει ἑαυτὸν ὡς ἔπραξεν· καίτοι ὠφελίμως πράξας, ὡς ὁ σὸς λόγος, σωφρόνως ἔπραξεν. ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες;

ἔγωγε.

οὐκοῦν, ὡς ἔοικεν, ἐνίστε ὠφελίμως πράξας πράττει μὲν σωφρόνως καὶ σωφρονεῖ, ἀγνοεῖ δ' ἑαυτὸν ὅτι σωφρονεῖ;

ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἔφη, ὃ Σώκρατες, οὐκ ἂν ποτε γένοιτο, ἀλλ' εἴ τι σὺ οἶει ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ὑπ' ἐμοῦ ὠμολογημένων εἰς τοῦτο ἀναγκαῖον εἶναι συμβαίνειν, ἐκείνων ἂν τι ἔγωγε [164d] μᾶλλον ἀναθείμην, καὶ οὐκ ἂν αἰσχυρθεῖην μὴ οὐχὶ ὀρθῶς φάναι εἰρηκέναι, μᾶλλον ἢ ποτε συγχωρήσαιμ' ἂν ἀγνοοῦντα αὐτὸν ἑαυτὸν ἄνθρωπον σωφρονεῖν. σχεδὸν γάρ τι ἔγωγε αὐτὸ τοῦτο φημι εἶναι σωφροσύνην, τὸ γινώσκειν ἑαυτὸν, καὶ συμφέρομαι τῷ ἐν Δελφοῖς ἀναθέντι τὸ τοιοῦτον γράμμα. καὶ γὰρ τοῦτο οὕτω μοι δοκεῖ τὸ γράμμα ἀνακεῖσθαι, ὡς δὴ πρόσρησις οὕσα τοῦ θεοῦ τῶν εἰσιόντων ἀντὶ τοῦ χαίρει, ὡς [164e] τούτου μὲν οὐκ ὀρθοῦ ὄντος τοῦ προσρήματος, τοῦ χαίρειν, οὐδὲ δεῖν τοῦτο παρακελεύεσθαι ἀλλήλοις ἀλλὰ σωφρονεῖν.

οὕτω μὲν δὴ ὁ θεὸς προσαγορεύει τοὺς εἰσιόντας εἰς τὸ ἱερὸν διαφέρον τι ἢ οἱ ἄνθρωποι, ὡς διανοούμενος ἀνέθηκεν ὁ ἀναθεῖς, ὡς μοι δοκεῖ· καὶ λέγει πρὸς τὸν ἀεὶ εἰσιόντα οὐκ ἄλλο τι ἢ Σωφρόνει, φησίν. αἰνιγματωδέστερον δὲ δὴ, ὡς μάντις, λέγει· τὸ γὰρ Γνωθὶ σαυτὸν καὶ τὸ Σωφρόνει ἔστιν [165a] μὲν ταῦτόν, ὡς τὰ γράμματά φησιν καὶ ἐγώ, τάχα δ' ἂν τις οἰηθεῖ ἄλλο εἶναι, ὃ δὴ μοι δοκοῦσιν παθεῖν καὶ οἱ τὰ ὕστερον γράμματα ἀναθέντες, τὸ τε μηδὲν ἄγαν καὶ τὸ Ἐγγύη πάρα δ' ἄτη. καὶ γὰρ οὗτοι συμβουλὴν ᾠήθησαν εἶναι τὸ Γνωθὶ σαυτὸν, ἀλλ' οὐ τῶν εἰσιόντων [ἔνεκεν] ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρόσρησιν· εἴθ' ἵνα δὴ καὶ σφεῖς μηδὲν ἤττον συμβουλὰς χρησίμους ἀναθεῖεν, ταῦτα γράψαντες ἀνέθεσαν. οὗ δὴ οὖν ἔνεκα λέγω, ὃ Σώκρατες, ταῦτα πάντα, τόδ' ἐστίν· τὰ μὲν [165b] ἔμπροσθέν σοι πάντα ἀφήμι -- ἴσως μὲν γάρ τι σὺ ἔλεγες περὶ αὐτῶν ὀρθότερον, ἴσως δ' ἐγώ, σαφές δ' οὐδὲν πάνυ ἦν ὧν ἐλέγομεν -- νῦν δ' ἐθέλω τούτου σοι διδόναι λόγον, εἰ μὴ ὁμολογεῖς σωφροσύνην εἶναι τὸ γινώσκειν αὐτὸν ἑαυτὸν.

ἀλλ', ἦν δ' ἐγώ, ὃ Κριτία, σὺ μὲν ὡς φάσκοντος ἐμοῦ εἰδέναι περὶ ὧν ἐρωτῶ προσφέρῃ πρὸς με, καὶ ἐὰν δὴ βούλωμαι, ὁμολογήσοντός σοι· τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ ζητῶ γὰρ μετὰ σοῦ

ἀεὶ τὸ προτιθέμενον διὰ τὸ μὴ αὐτὸς [165c] εἰδέναι. σκεψάμενος οὖν ἐθέλω εἰπεῖν εἴτε ὁμολογῶ εἴτε μή. ἀλλ' ἐπίσχευ ἕως ἄν σκέψωμαι.